

ONLAYN PLATFORMALAR ORQALI INGLIZ TILINI O'RGANISHNING AFZALLIKLARI

Rajabov Xursand Saparboy o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti o'qituvchisi

Xasanova Mavluda Alisher qizi-

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada onlayn platformalar orqali ta'lim olishning asosiy afzalliklari, jumladan, moslashuvchan jadval, individual yondashuv, keng resurslarga kirish imkoniyati va arzonligi kabi jihatlar ko'rib chiqiladi. Maqola, shuningdek, ingliz tilini o'rganishda onlayn platformalar yordamida o'quvchilar qanday qilib interaktiv o'quv materiallari, videolarlar, ovoqli mashqlar, va jonli suhbatlar orqali o'z bilimlarini tezroq va samaraliroq oshirishi mumkinligini tushuntiradi. Shuningdek, maqola, onlayn ta'limning texnologik imkoniyatlari va zamonaviy o'quvchilarning ehtiyojlariga mos kelishi sababli kelajakda yanada kengroq qo'llanilishi kutilayotganini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: *onlayn ta'lim, ingliz tilini o'rganish, onlayn platformalar, moslashuvchan ta'lim, interaktiv o'quv materiallari, texnologik imkoniyatlar, arzon ta'lim, individual yondashuv, videolarlar, ovoqli mashqlar.*

ABSTRACT

This article examines the main advantages of learning through online platforms, including flexible schedules, individualized approach, access to a wide range of resources, and affordability. The article also explains how online platforms for learning English can help students improve their knowledge faster and more effectively through interactive learning materials, video lessons, voice exercises, and live chats. The article also highlights that online education is expected to become more widely used in the future due to its technological capabilities and adaptability to the needs of modern learners.

Keywords: *online education, learning English, online platforms, flexible learning, interactive learning materials, technological possibilities, affordable education, individual approach, video lessons, voice exercises.*

KIRISH

Onlayn platformalar orqali ingliz tilini o'rganish, texnologik vositalar va internet imkoniyatlaridan foydalangan holda, turli darajadagi o'quvchilarga til o'rganish imkoniyatini taqdim etish jarayonidir. Bu jarayon, o'quv materiallarini elektron

shaklda taqdim etish, virtual sinflar orqali jonli darslar o'tkazish, interaktiv mashg'ulotlar va o'z-o'zini baholash testlarini o'z ichiga oladi. O'quvchilar onlayn platformada ro'yxatdan o'tganlaridan so'ng, o'zlarining o'rganish yo'llarini mustaqil belgilay oladilar, bu esa ularning shaxsiy ehtiyojlariga va o'rganish tezliklariga moslashuvchanlikni ta'minlaydi.

Zamonaviy onlayn ta'lim platformalari o'quvchilarga ingliz tilini chuqurroq va samarali o'rganish imkoniyatini yaratib beradi. Bu platformalar orasida "Duolingo", "Rosetta Stone", "Babbel" kabi taniqli dasturlar mavjud. Masalan, "Duolingo" o'yinlashtirilgan yondashuvni qo'llaydi, bu esa o'quvchilarni til o'rganish jarayoniga ko'proq jalb qiladi. Har bir to'g'ri javob uchun ballar va mukofotlar beriladi, bu esa motivatsiyani oshiradi. "Rosetta Stone" esa tilni tabiiy muhitda, immersiv usulda o'rganishga urg'u beradi, o'quvchilarga so'zlar va iboralarni kontekst doirasida, vizual va eshitish elementlari yordamida o'rganish imkonini beradi. "Babbel" platformasi esa grammatika va leksikani qat'iy nazorat qiluvchi darslar bilan bir qatorda, mahalliy nutqiy odatlarni o'rgatishga ham e'tibor qaratadi.

Shuningdek, ingliz tilini o'rganish uchun mo'ljallangan ko'plab boshqa onlayn resurslar ham mavjud. Ular orasida universitetlar va boshqa ta'lim muassasalari tomonidan yaratilgan MOOCs (Massive Open Online Courses) kurslari ham bor. Bu kurslar o'quvchilarga keng ko'lamli ta'lim resurslariga kirish imkonini beradi va ko'pincha dunyo bo'ylab tan olingan o'qituvchilar tomonidan taqdim etiladi. MOOCs platformalari orasida "Coursera", "EdX" va "FutureLearn" kabi taniqli nomlar mavjud.

Ushbu onlayn platformalar ingliz tilini o'rganayotganlar uchun qulaylik yaratish bilan birga, o'quv materiallariga doimiy kirish imkoniyatini ham ta'minlaydi. O'quvchilar istalgan vaqtda va istalgan joyda darslarga kirish imkoniyatiga ega bo'lib, bu ularning til o'rganish jarayonini yanada samarali va moslashuvchan qiladi. Natijada, zamonaviy onlayn ta'lim platformalari orqali ingliz tilini o'rganish, an'anaviy ta'lim metodlariga qaraganda ko'proq imkoniyatlar va erkinliklar yaratib, o'quvchilarning til o'rganish tajribasini boyitadi va ularni global miqyosda raqobatbardosh bo'lishga tayyorlaydi.

METODOLOGIYA

Onlayn til o'rganish platformalarining an'anaviy sinfxonalarga qaraganda bir qancha afzalliklari mavjud, bu esa zamonaviy ta'lim oluvchilarning ehtiyojlarini yanada samarali qondirish imkonini beradi. Birinchidan, onlayn ta'limning eng katta afzalligi bu uning moslashuvchanligidir. O'quvchilar o'zlarining shaxsiy va ish jadvallariga mos ravishda darslarni rejalashtirishlari mumkin, bu esa ularning ta'lim olish jarayoniga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi. Masalan, ish bilan band kishilar

kechqurun yoki dam olish kunlarida dars qilishlari mumkin, bu esa ularning ingliz tilini o'rganishga bo'lgan qiziqishini saqlab qolishga yordam beradi.

Ikkinchidan, onlayn platformalar o'quvchilarga turli xil o'rganish usullarini taklif etadi. Video darslar, interaktiv mashg'ulotlar, o'yinlashtirilgan elementlar va forumlar kabi turli xil resurslar ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va jalb qiluvchi qiladi. Bu xilma-xillik o'quvchilarning turli o'rganish uslublariga mos keladi va ularga ingliz tilini chuqurroq tushunishga yordam beradi. Misol uchun, vizual o'quvchilar video darslardan, auditoriyalar esa eshitish orqali taqdim etiladigan materiallardan ko'proq foyda ko'radilar.

Uchinchidan, onlayn ta'lim platformalari global miqyosda turli madaniyatlardan kelgan o'quvchilar bilan muloqot qilish imkonini beradi. "Bu xususiyat o'quvchilarga ingliz tilini turli dialektlarda va turli so'zlashuv uslublarida amaliy qo'llash imkonini yaratadi, bu esa tilni chuqurroq o'rganishga yordam beradi"¹. Shuningdek, xalqaro hamkorlik va tarmoqlar yaratish imkoniyatini ham oshiradi, bu esa o'z navbatida o'quvchilarning kasbiy va shaxsiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi.

To'rtinchidan, onlayn platformalar o'quvchilarga doimiy ravishda o'z bilimlarini baholash va kuzatib borish imkonini beradi. Dasturlarda ko'pincha o'z-o'zini baholash testlari va progress barlari mavjud bo'lib, o'quvchilar o'z taraqqiyotlarini aniq ko'rishi va kerakli sohalarga ko'proq e'tibor berishlari mumkin. Bu esa o'z navbatida o'quvchilarga o'z o'rganish jarayonlarini boshqarishda yanada faol bo'lishga yordam beradi.

Onlayn o'qitish platformalari orqali ingliz tilini o'rganayotgan o'quvchilar uchun ta'lim materiallariga kirish imkoniyatlari kengaytirilgan. Zamonaviy texnologiyalar yordamida taqdim etiladigan bu materiallar turli multimedia formatlarida bo'lib, ular orasida matnli darslar, video darslar, audio yozuvlar, interaktiv testlar va o'yinlar mavjud. Bu turdagi materiallar doimiy ravishda yangilanib turiladi va o'quvchilar ularni istalgan vaqtda va istalgan joydan foydalanish imkoniyatiga ega. Shuningdek, ko'plab platformalar bulutli saqlash xizmatlaridan foydalanadi, bu esa foydalanuvchilarga kerakli dars materiallarini osongina saqlash va ularni har qanday qurilmadan osongina kirish imkonini beradi.

Onlayn platformalar, shuningdek, o'quvchilarga o'z o'rganish tezliklarini moslashtirish imkoniyatini yaratadi. Masalan, o'quvchilar o'zlarining shaxsiy bilim darajalariga va o'rganish ehtiyojlariga mos ravishda darslarni tanlashi mumkin. Agar o'quvchi ma'lum bir mavzuni tezroq o'zlashtirsa, u keyingi mavzuga o'tishi mumkin, yoki aksincha, qiyinroq tushunchalarni qayta ko'rib chiqish uchun vaqt sarflashi

¹ Alakrash H. M., Razak N. A., Krish P. The application of digital platforms in learning English //International Journal of Information and Education Technology. – 2022. – T. 12. – №. 9. – C. 899-904.

mumkin. Bu moslashuvchanlik, o'quvchilarning individual ta'lim ehtiyojlarini qondirishga yordam beradi va ularning motivatsiyasini oshiradi.

Bundan tashqari, onlayn ta'lim platformalari turli xil o'rganish vositalari va resurslarini taklif etadi. O'quvchilar o'zlarining o'rganish uslublariga mos keladigan resurslardan foydalanishlari mumkin. Masalan, vizual o'quvchilar uchun grafik va diagrammalar, auditoriyalar uchun esa podcastlar va audio darslar mavjud. Bu turdagi shaxsiylashtirish, o'quvchilarga o'zlarining o'rganish jarayonlarini optimallashtirishga yordam beradi.

Shuningdek, ko'plab onlayn platformalar o'quvchilarning progressini kuzatib borish imkoniyatini beradi. O'quvchilar o'zlarining o'rganish jarayonlarini baholash uchun turli xil vositalardan foydalanishlari mumkin, masalan, o'z-o'zini baholash testlari, viktorinalar va dars yakunlari bo'yicha hisobotlar. Bu vositalar o'quvchilarga o'z bilim darajalarini aniq ko'rish va kerakli joylarda o'zlarini yaxshilash uchun qo'shimcha harakat qilish imkonini beradi.

TAHLIL

Onlayn ta'limda o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi muloqotni tashkil etish va o'quvchilarning taraqqiyotini baholash hamda kuzatib borish, zamonaviy ta'lim platformalarining asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi. Bu jarayonlar samarali ta'lim berish va o'rganish jarayonining muhim qismlaridir.

Onlayn ta'lim platformalarida o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi muloqotni tashkil etish turli shakllarda amalga oshiriladi. Eng keng tarqalgan usullaridan biri bu jonli video konferensiyalar yordamida o'tkaziladigan sinflardir². Bu sinflar Zoom, Google Meet yoki Microsoft Teams kabi vositalar yordamida tashkil etiladi va o'qituvchilar hamda talabalar uchun real vaqt rejimida muloqot qilish imkonini beradi. Bundan tashqari, asinxron muloqot vositalari ham mavjud bo'lib, bu orqali o'quvchilar forumlar, e-mail yoki ta'lim platformasining o'z ichki xabar almashinuv tizimlari orqali savollar berishlari, vazifalarni topshirishlari va o'zaro fikr almashishlari mumkin.

Onlayn ta'lim platformalarida o'quvchilarning taraqqiyotini baholash va kuzatib borish usullari ham xilma-xildir. Ko'p platformalar progress barlari, ballar tizimi va o'z-o'zini baholash testlari kabi vositalardan foydalanadi. Bu vositalar yordamida o'quvchilar o'zlarining o'rganish jarayonlarini vizual ko'rinishda kuzatib borishlari va qayerda qo'shimcha mehnat qilishlari kerakligini aniqlashlari mumkin. Shuningdek, o'qituvchilar turli xil baholash vositalaridan, masalan, viktorinalar, insholar va loyihalar orqali talabalar bilimini baholashadi. Ushbu baholash natijalari platformada

² Akmalovna Z. A. TEACHING ENGLISH THROUGH ONLINE PLATFORMS AND APPS AMONG STUDENTS //Konferensiyalar| Conferences. – 2024. – T. 1. – №. 13. – C. 376-381.

saqlanadi, bu esa o'qituvchilarga har bir talabaning o'zlashtirish darajasini aniq kuzatib borish imkonini beradi.

Bundan tashqari, ko'plab onlayn ta'lim platformalari sun'iy intellekt va ma'lumotlar tahlili texnologiyalaridan foydalanadi. Bu texnologiyalar yordamida talabalar faoliyatidan yig'ilgan ma'lumotlar tahlil qilinadi va har bir o'quvchi uchun shaxsiylashtirilgan ta'lim yo'llanmalari ishlab chiqiladi. Masalan, agar tizim talaba ma'lum bir mavzuni yaxshi o'zlashtirmaganini aniqlasa, qo'shimcha o'quv materiallari yoki mashqlar taklif etiladi.

Onlayn til o'rganish platformalarida interaktiv o'qitish vositalari va texnologiyalari o'quvchilarning ta'lim jarayonida faol ishtirok etishini rag'batlantirish va o'rganish tajribasini boyitish maqsadida qo'llaniladi. Interaktiv o'qitish vositalarining keng assortimenti mavjud bo'lib, ularga multimediyali kontentlar, interaktiv testlar, o'yinlar, simulyatsiyalar va jonli darslar kiradi. Masalan, video darslar va animatsiyalar o'quvchilarga murakkab tushunchalarni vizual tarzda tushunishda yordam beradi, bu esa o'z navbatida eslab qolish qobiliyatini oshiradi. Interaktiv testlar va o'yinlar esa, til o'rganish jarayonini qiziqarli va jalb qiluvchi qilish bilan birga, o'quvchilarga o'z bilimlarini amaliy tarzda sinab ko'rish imkonini beradi. Shuningdek, jonli darslar va veb-seminarlar orqali o'quvchilar o'qituvchilar bilan va boshqa kursdoshlar bilan muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladi, bu esa til mahoratini yaxshilashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Onlayn ta'lim platformalarida qo'llaniladigan sun'iy intellekt yordamida shaxsiylashtirilgan ta'lim yo'llanmalarini ishlab chiqish mumkin. Bu texnologiya o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini kuzatib, ular uchun eng mos keladigan o'quv materiallarini va mashqlarni tavsiya qiladi. Masalan, agar tizim o'quvchi grammatika bo'yicha qiyinchiliklarga duch kelganini aniqlasa, qo'shimcha grammatika darslarini taklif etadi.

Ingliz tilini mustaqil o'rganishni qo'llab-quvvatlovchi qo'shimcha onlayn resurslar orasida Duolingo, Rosetta Stone, Babbel kabi ilovalar, shuningdek, YouTube'dagi o'quv kanallari va TED Talks kabi ma'ruzalar mavjud. Bu kabi resurslar o'quvchilarga turli xil o'rganish materiallaridan foydalanish imkonini beradi, ular orasida audio darslar, video ma'ruzalar, interaktiv vazifalar va testlar kiradi. Bundan tashqari, Vikipediya va Khan Academy kabi ta'lim platformalari ham ingliz tilini mustaqil o'rganishda katta yordam beradi. Ushbu platformalar nafaqat til o'rganish resurslarini, balki turli fanlar bo'yicha chuqur bilimlarni ham taqdim etadi, bu esa o'quvchilarning umumiy bilim darajasini oshirishga yordam beradi.

Onlayn ta'lim platformalarining iqtisodiy samaradorligi, bu kabi ta'lim resurslaridan foydalanishning arzonligi va qulayligida namoyon bo'ladi³. An'anaviy ta'lim muassasalariga qaraganda, onlayn kurslar ancha arzon turadi va ko'pincha o'quv materiallariga cheksiz kirish imkoniyatini taqdim etadi. Bu, o'z navbatida, o'quvchilarga ta'lim olish uchun katta mablag' sarflashning hojati yo'qligini bildiradi. Shuningdek, sayohat xarajatlari va vaqtini tejash, o'quvchilarga o'z vaqtini va mablag'larini boshqa muhim ehtiyojlarga sarflash imkonini beradi. Onlayn ta'lim platformalari, shuningdek, ko'plab kurslarni bepul yoki juda arzon narxlarda taklif etadi, bu esa kengroq auditoriyaga ta'lim berish imkonini yaratadi.

Onlayn ta'lim olishning global miqyosdagi ingliz tilini o'rganuvchilarga ta'siri juda katta. Onlayn platformalar orqali ingliz tilini o'rganish imkoniyati butun dunyo bo'ylab millionlab kishilarga ta'lim olish imkoniyatini beradi. Bu, ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlardagi o'quvchilar uchun muhimdir, chunki ular odatda sifatli ta'lim resurslariga cheklangan kirish huquqiga ega. Onlayn ta'lim, shuningdek, turli madaniy va ijtimoiy fonlardan kelgan odamlarni birlashtiradi, bu esa o'zaro tushunish va madaniy alishuvni oshiradi.

Kelajakda onlayn ingliz tilini o'rganish platformalarini yanada rivojlantirish uchun texnologiyalarning yangi yutuqlaridan foydalanish kutilmoqda⁴. Masalan, sun'iy intellekt va mashinaviy o'rganish texnologiyalari yordamida shaxsiylashtirilgan o'qitish tizimlari yaratilishi mumkin, bu o'quvchilarning o'rganish jarayonini yanada samarali va shaxsiy ehtiyojlariga mos qiladi. Shuningdek, virtual va aralash haqiqat texnologiyalari orqali taqdim etiladigan yangi turdagi interaktiv darslar, o'quvchilarga ingliz tilini yanada chuqurroq o'rganish imkonini beradi. Bu texnologiyalar, o'quvchilarga real vaqt rejimida til amaliyotini olib borish, shuningdek, turli vaziyatlarda til ko'nikmalarini sinovdan o'tkazish imkonini yaratadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, onlayn ta'lim platformalari orqali ingliz tilini o'rganishning iqtisodiy samaradorligi, global ta'siri va kelajakdagi rivojlanish istiqbollari, zamonaviy ta'limning asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. Bu platformalar nafaqat ta'lim olishning arzon va qulay usulini taklif etadi, balki o'quvchilarga global miqyosda raqobatbardosh bo'lish imkonini ham yaratib beradi.

³ ШИКУН А. Mobility and Language Learning: Using Online Platforms for Learning Foreign Languages //Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка». – 2023. – №. 48. – С. 224-228.

⁴ Judith V. J. Z. Students' experiences in learning English using online platforms in pandemic: A case in a State College //Journal of Positive School Psychology. – 2022. – С. 10183-10200.

ADABIYOTLAR (REFERENCES)

1. Alakrash H. M., Razak N. A., Krish P. The application of digital platforms in learning English //International Journal of Information and Education Technology. – 2022. – Т. 12. – №. 9. – С. 899-904.
2. Akmalovna Z. A. TEACHING ENGLISH THROUGH ONLINE PLATFORMS AND APPS AMONG STUDENTS //Konferensiyalar| Conferences. – 2024. – Т. 1. – №. 13. – С. 376-381.
3. ШИКУН А. Mobility and Language Learning: Using Online Platforms for Learning Foreign Languages //Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка». – 2023. – №. 48. – С. 224-228.
4. Judith V. J. Z. Students' experiences in learning English using online platforms in pandemic: A case in a State College //Journal of Positive School Psychology. – 2022. – С. 10183-10200.
5. Якубов М. К. XVI АСР ИНГЛИЗ УЙҒОНИШ ДАВРИ ДРАМАТУРГИЯСИДА АМИР ТЕМУР ШАХСИ ТАЛҚИНИ //НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ “МА’MUN SCIENCE”. – 2023. – Т. 1. – №. 1.
6. Mohira S. ISSUES, THEORIES, AND APPROACHES IN THE PRESENT-DAY LEXICOGRAPHIC SEMANTIC STUDIES //«CONTEMPORARY TECHNOLOGIES OF COMPUTATIONAL LINGUISTICS». – 2024. – Т. 2. – №. 22.04. – С. 438-442.
7. Fayzullayevna S. M. The usage of hierarchical concepts (hypernym and hyponym) in Uzbek thesaurus dictionaries //Miasto Przyszłości. – 2024. – Т. 46. – С. 287-290.
8. qizi Adamova F. J., Iskandarova N. B. THE CONCEPT OF THE TERM AND ITS PLACE IN MEDICINE //GOLDEN BRAIN. – 2023. – Т. 1. – №. 1. – С. 181-184.
9. qizi Adamova F. J., Iskandarova N. B. STOMOTOLOGIK VA FARMASEVTIK TERMINOLOGIYADA LOTIN TILINING AHAMIYATI //GOLDEN BRAIN. – 2023. – Т. 1. – №. 5. – С. 17-21.
10. Искандарова Н. Б. Востока в творчестве АС Пушкина //Вестник науки и образования. – 2020. – №. 3-2 (81). – С. 28-31.